

Interjú Ungvári Tamással

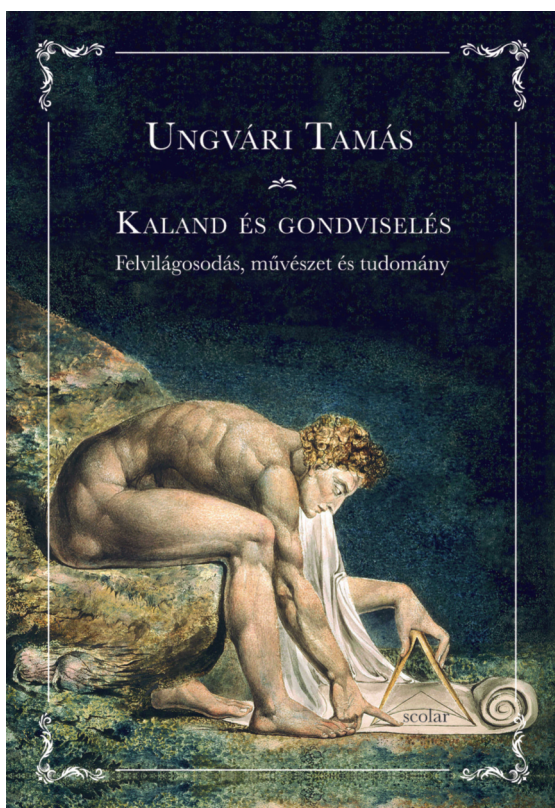
Befejezni a torzót

Frissen megjelent, *Kaland és gondviselés* című, régi új könyvében izgalmas utazásra hívja az olvasót. A felvilágosodás korába kalauzoló, komoly érdeklődésre számot tartó könyve 1985-ben már napvilágot látott. Miért vált szükségessé az újbóli kiadás, milyen újdonságokkal szolgál a mostani könyv?

A mostani kiadás átdolgozott és javított. Feldolgozta a legújabb szakirodalmat, nagyjából egyezer friss cikk, tanulmány és könyv címével. Az első kiadás háromszáz példánya elfogyott. S ez terjedelmileg hétszáz oldal fölé ugrott.

Az emberiség hosszú története alatt több-kevesebb sikerrel számtalan jelentős epizódot ért meg. Kérem, árulja el, a sok, mindenkit érintő korszak közül miért pont a felvilágosodásra esett a választása?

Véleményem szerint a felvilágosodás az emberiség befejezetlen terve. A vallásháborúk századai után az erőszak legyűrése, az

Fotó: GORDON ESZTER

emberi méltóság kiküzdése volt a programja. A feladat befejezése előttünk áll.

Ennek fényében az elengedhetetlen kutatások során akadt olyan momentum, újdonsült ismeretanyag, ami különösen meglepte?

Kis cédulákra írtam hajdanán a feljegyzésre méltó dolgokat. Most nagy adatbázisokban tizenhetedik-tizennyolcadik századi szövegeket hasonmásban olvashattam. Ezeket a régi-új forrásokat idézem a könyvemben. Aki korszerű könyvtár és adatbázist akar tanulni, a könyvem ebben is jó szolgálatot tehet.

Az elmúlt időkben sokan Európa válságának, megállíthatatlannak látszó hanyatlásának adnak hangot. Mit gondol, politikai és szellemi értelemben eljött az ideje a felvilágosodás mértékéhez hasonló megújulásnak, újratervezésnek?

A felvilágosodás egyszerre volt nemzetközi és nemzeti újjászületés. Más volt az angol, a holland, vagy a német és a magyar felvilágosodás. Összefüggésük, kikutatások örökké aktuális. Egyébként a világ újraolvashatná a felvilágosodás klasszikusait a vallási türelemről, a szolidaritásról. A gondviselésben fogant hit után a kaland korszaka jött. A felkészülés a véletlen ravaszságára, az ismeretlen jövőre. Sigmund Freud kalandornak nevezte magát: mindenki az volt, aki ismeretlen vizekre hajózott.

Ayhan Gökhan